

ALEKSANDER ROMBOWSKI

MISTYFIKACJA Z KS. DOROTĄ SYBILLĄ BRZESKO-LEGNICKĄ

Ernest Koch (1782—1838), rodem z Brzegu, był z zawodu prawnikiem. W latach 1803—1809 pracował jako pruski urzędnik w Kaliszu i w Radosku, od 1810 r. zaś jako syndyk w Brzegu, gdzie umarł¹. Wydawał on fragmenty „historycznych źródeł” z XVI—XVII w., m. in. *Denkwürdigkeiten aus dem Leben Herzogin Dorothea Sybilla...*, Brieg 1830, dzięki czemu uzyskał popularność. Na s. 34—35 podano, że księżna Dorota Sybilla, z domu margrabianka brandenburska (a nie — jak piszą niektórzy — margrabianka zgorzelecka), napisała książkę wraz ze swą nadworną akuszerką Małgorzatą Fuss po niemiecku i po polsku (!) i wydała w Brzegu u A. Gründera (1621—1625?) pt. *Gemeiner Rath an Schwangere...* W Polsce tytuł ten samowolnie przetłumaczono w XIX w.: *Prosta rada dla niewiast ciężarnych...* W 1839 r. L. Gąsiorowski upowszechnił tę „książkę” jako wielką osobliwość bibliograficzną². Za nim szli aż po dzień dzisiejszy inni, a wśród nich nawet sam Estreicher³. Tymczasem *Denkwürdigkeiten...* nie są dziennikiem (z XVII w.) Walentego Giertha — jak twierdził Koch — lecz mistyfikacją samego Kocha, który fabrykował źródła historyczne⁴. Wobec tego stwierdzam, że druk *Prosta rada...* nigdy nie istniał.

¹ „Schlesische Provinzialblätter”, 1838, s. 69—70, *Nekrologe*.

² L. Gąsiorowski, *Zbiór wiadomości do historii sztuki lekarskiej w Polsce*, t. I, Poznań 1839, s. 354.

³ Estreicher, XXX, 115; por. np. W. Ogrodziński, *Dzieje piśmiennictwa śląskiego*, t. I, Katowice—Wrocław 1946, s. 62.

⁴ H. Wuttke, *Ueber das Haus- und Tagebuch Valentin Gierths...*, Breslau 1838; recenzja: „Literaturblatt von und für Schlesien”, 1839, s. 11—14; tenże, *Ueber die Unechtheit des angeblichen Gierthschen Tagebuches...* (*Schlesische Provinzialblätter*, 1839, s. 3—14, 95—109, 195 i in.); C. Grünhagen, *Ueber die Unechtheit der angeblichen Chronik des Brieger Stadtschreibers Blasius Gebel* (*Zeitschrift d. Vereins f. Geschichte u. Altertum Schlesiens*, 1869, s. 346—347, 358 i n.). Grünhagen nie znał pozycji: K[o]ch, *Reformations-Geschichte der Stadt Brieg...* (*Briegisches Wochenblatt...*, 1831, s. 514 i in.).